

AZON A NYÁRON A LÁNY A TEME- TŐKET JÁRTA

Azon a nyáron kezdett temetőbe járni, leginkább azokba, amelyekbe mások nemigen jártak. Gyakran meglépett egy-egy partiról, fogadásról, otthagya a fehérbort, a szendvicset meg a felületes ismeretségeket, elbiciklizett a legközelebbi temetőbe, és keresett egy elhagyatott zugot. A Vestre-temető túlsó végén, a grönlandi, feröeri és hősi halottak sírjai mögött, a használaton kívüli kápolnánál nyugalomra lelt. A kápolna távol esett azoktól a parcelláktól, ahol halott sörgyárosok, lapkiadók és miniszterelnökök feküdtek vállt vállnak vetve. A fű sohasem látott szélvágó fűnyírót, és nem voltak a sírok között kis tavacskák, méregdrága kacsákkal. Mindezt Jütland isten háta mögötti tájaira emlékeztette, az elnéptelenedett falvakra, a bedeszkázott ablakú házakra. A temető közepén elburjándzott fűzfaalagút húzódtott. Soha senki nem járt arra, ezért is szeretett ott sétálni, de szerette a zsidó és katolikus temetőt is, és ha jól választotta meg az időt és a helyet, az Assistens is békés volt.

Ám a kedvence a koppenhágai Frederiksberg és Valby negyed határán feküdt. Alkonyatkor volt az igazi. Késő júliusban még hosszúak a napok, és olyan az egész, mint egy túlburjándzott park. A középső ösvényen sétálva rég elfeledett festők és költők benőtt sírjára bukkant, a temető északi felén pedig egy területre, ahol mindent rózsza borított. A bokrok bekúsztak a sírkövek közé, a gyom is felütötte a fejét közöttük. Az a fajta volt,

amilyen odahaza nőtt a lány anyjának kertjében. Kisfejtű, halványrózsaszín virágok nyíltak a bokrokon, a metszésükkel senki sem bajlódott. Lassú, kimért léptekkel körbe-körbe sétált az ösvényeken, mintha valamiféle arabeszkeket rajzolt volna lábával a porba.

Harmincöt éves volt, és ezen a nyáron került a barátnőit. Néha felhívták, és kérdezték, nem akar-e találkozni velük, de ő, ha csak tehetette, köszönettel nemet mondott. Tudta, hogy aggódnak, s az ő válasza arra, ami szerinte történt, borzolta az idegeiket, és különböző spekulációkra készítette őket. Olykor megkísérelte elmagyarázni nekik, de közben kellemetlenül érezte magát. Többször próbálták lebeszélni, és meggyőzni arról, hogy ez az állapot minden bizonnyal a magány vagy a biológiai óra következménye. Egyikük már-már vallatásnak vetette alá. Hogy biztos-e benne, és hogy okos dolog-e... hogy nem lenne-e mégis jobb, ha... Mindnyájan ellátták jótanáccsal, olykor kéretlenül is. Tudta, miért járkál fel-alá és körbe-körbe a temetőben, fagyaltot nyalva és rózsaszirmot morzsolva az ujjai közt. Várt, és miközben várt, maga mögött hagyta a múltját, és kezdte másképpen látni a jövőt. Lassan járt, ha nem is áhítatosan, de töprengve, rácsodálkozva az apró dolgokra, amelyek érzése szerint jó ideje hidegen hagyták. Észrevette például a kusza bokrokban tanyázó kóbor macskákat. Figyelte, hogyan szüröcsölik a vizet a medencéből a temető közepén. Meglátta a szarkafiókákat és a besüppedt sírokat, melyeknek előrehajló kövei azt a látszatot keltették, hogy a síremlék a halottal együtt mindjárt útra kél. A nyár előrehaladtával követte a rózsák fejlődését, virágzását és elnyílását. Megesett, hogy hazavitt néhány szál rózsát, amit az éjjeliszekrényén álló vázába tett. Nem nagyon gondolt a halálra. Leginkább az járt a fejében, milyen nehéz, hogy egy ideje szabad a jóra gondolnia, és hogy milyen lenne, ha a jó mégiscsak megtörténne.

Ami történt, nem volt különösebben látványos. Csak annyi, hogy találkozott egy férfival. Szerette, és az a mód, ahogyan szerette, lehetővé tette számára, hogy olyan mély rétegekbe ereszkedjék le önmagába, ahol a meg-

foghatatlan dolgok természetes szilárdságot nyernek. Otthon érezte magát ott, és tudta, hogy egyszer majd úgy tekint vissza erre a nyárra, mint amikor megszabadult a bizalmatlanságától. Érzései erősek és viszonzottak voltak. Ebben biztos volt, de tudta, hogy jó időbe telik, amire összekerülhetnek. A férfit nagy veszteség érte, és a gyász hosszúnak ígérkezett, ez abban a pillanatban nyilvánvalóvá vált, amikor a férfi az asztal fölött ránézett. Nem baj, gondolta, mert az a nézés semmi kétséget nem hagyott maga után, és ő átadta magát a reménynek, hogy ha a férfi egyszer eljön, csupa jót hoz magával.

Semmiképpen sem mesélhette el a barátnőnek, hogy így áll a dolog. Bizonyítékot akartak volna. Ki halt meg, miért sírt a férfi, nem lehet-e, hogy mindenről ő tehet? Hallani akarták, hogy a lány kellőképpen utánajárt-e a dolognak, és tisztában van-e azzal, mit jelent letenni a fegyvert valaki előtt. Vigyázni kell, nehogy a férfi összetörje a szívét, mondták. Ez különösen fontos volt. Nehogy összetörje a szívét, mondták neki, miközben jégtábláról jégtáblára ugráltak, és arról álmodoztak, hogy belevesznek az áramlásba, elveszítik az eszméletüket, sodortatják magukat az árral, így igyekeztek kitölteni a bennük tátongó űrt, így próbáltak felszínen maradni, vigyázni, nehogy túl korán hazaérjenek kávézóra vagy buszmegállóra emlékeztető kétszobás lakásaikba. Mind szerelmet akart, nem kevesebbet, mint szerelmet. Feltétlen szerelem után sóvárogtak. Csak erről beszéltek. Erről beszéltek akkor is, amikor belekaroltak, és cipelték magukkal át a parkon, mintha a park sziget lett volna a viharban, amelyet túl kell élniük. És íme, ő most rátalált. A szerelemre. Ezt semmilyen körülmények között sem oszthatta meg velük, ezért járt azon a nyáron temetőbe.

Közben dolgoznia is kellett, prezentálnia, de mihelyt végzett, felpattant a biciklijére, és már ott sem volt. Kora este átkerekezett a Park-temető kovácsoltvas kapuján, elsuhant a halott festők és költők között a rózsakertig. Ott bóklászott a sírok közt, csukott szemmel, hogy kirekessze a valóság részleteit, mintegy helyet biztosítva a másféle részleteknek,

amelyeket nagyon is szem előtt tartott, ilyenkor mindig a férfira gondolt, egyedül ő volt vele, képzeletében kezét a kezébe kulcsolta. A legkülönbözőbb jelenetekben látta magukat, volt, hogy csak némán mentek egymás mellett. Volt, amikor a férfi azt mondta, szereti. Effélékről beszélgettek, a temetőben, amikor el sem kezdett együttélésük különböző fázisaiban egymás mellett sétáltak. Szinte látta maga előtt a férfit, ahogy cikcakkban szaladgál, nyakában a gyerekekkel. Tisztán látta, hogy szaladnak ki a bozótból a kóbor macskák. Érezte a férfi ajkát, ahogy megcsokolja a mosdó mögött, látta, hogy a gyerek elesik és megüti magát, és hallotta, ahogy a babakocsi kerekei megcsikordulnak a kavicsoson. A férfi gyakran egy távolabbi padra ült le, és kezével paskolta a padot maga mellett, hogy ő is üljön oda, és ő oda is ült.

Nem volt ebben semmi különös. Szeretett valakit, és közben a jóra gondolt, ami eddig történt, és a jóra, ami vár rá. A közlekedés zaja a Søndre Fasanvej és a Roskildevej felől távoli zümmögéssé halkult, ő pedig nevetet lopkodott a sírkövekről a gyerekeknek, és ez jó volt, jó volt gondolatban a föld alá szállni, ahol egy nap majd ők is fekszenek csontig fehéren, egymásba gabalyodva, miközben fölöttük a világ megy tovább a maga útján. Nem baj, gondolta. Az ilyen halál jó, ezt majd neki is elmondja, ha egyszer eljön, és a gyerekeknek is, ha felnő, és egy szép napon talán elmondja egyik különösen boldogtalan barátnőjének is. De addig megtartja magának, járja a temetőt, vár, és néhanapján leguggol, hogy lássa, amint a macskák a nyakukat nyújtogatják a víz felé.

KERTÉSZ Judit fordítása

© Dorthe Nors og Samleren/Rosinante & co, København 2008

Dorthe Nors (1970) dán író, irodalom és művészettörténet szakon végzett az aarhusi egyetemen. Három regény után 2008-ban jelent meg *Karaván* című elbeszéléskötete, amely angolul, az amerikai Graywolf kiadónál is megjelent. Az amerikai sikert követően számos más nyelvre is lefordították. Magyarországon a Park Kiadó gondozásában jelenik meg.

Kertész Judit (1946) műfordító. 1972-ben végzett az ELTE orosz–német–skandinavisztika szakán. Utána a Corvina Könyvkiadóban dolgozott szerkesztőként és műfordítóként, majd a Pannónia Filmstúdióban volt szinkron-dramaturg. Egyik alapítója az 1996-ban létrejött Polar Alapítványnak, amely a skandináv és finn szépirodalom kiadásával és terjesztésével foglalkozik.